

ΧΡΥΣΗΙΔΑ ΔΗΜΟΥΛΙΔΟΥ

Ο γιος της βροχής

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

6η ΧΙΛΙΑΔΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο γιος της βροχής**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Χρυσήδα Δημουλίδου
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μπανούση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Χρυσήδα Δημουλίδου, 2003, 2015
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Joana Kruse/Arcangel Images, Visions
Of America LLC/123rf.com
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2015

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λιβάνη, 2003
Δεύτερη έκδοση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.,
Οκτώβριος 2015, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-0971-9
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-0972-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13–15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e–mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13–15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e–mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

ΧΡΥΣΗΙΔΑ
ΔΗΜΟΥΛΙΔΟΥ

Ο γιος
της βροχής

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- Τα τριαντάφυλλα δε μυρίζουν πάντοτε*, Λιβάνης, 1997
Το βαλς των πορσελάνινων άστρων, Λιβάνης, 1998
Πόθοι στα φτερά των αγγέλων, Λιβάνης, 1999
Όταν το χιόνι χόρεψε με τη φωτιά, Λιβάνης, 1999
Άντρες; Ευχαριστώ, δε θα πάρω, Λιβάνης, 2000
Η σκοτεινή πλευρά του ήλιου, Λιβάνης, 2004
Μην πυροβολείτε τη νύφη, Λιβάνης, 2006
Ένα κομμάτι ουρανού, Λιβάνης, 2007
Το φιλί του δράκου, Λιβάνης, 2007
Σουίτα στον παράδεισο, Λιβάνης, 2008

Για παιδιά

- Ο Πρασινοπασχαλιάς*, Λιβάνης, 2005
Η φαντασμένη τριανταφυλλιά, Λιβάνης, 2005
Το αστεράκι που έπεσε στη γη, Λιβάνης, 2007
Η μαργαριταρένια πολιτεία, Λιβάνης, 2007
Χαρούλης, το χελιδόνι του χειμώνα, Διάπλαση, 2013
Η επίθεση της Σφήκας, Διάπλαση, 2014
Ένα εντυχιμένο βασίλειο, Διάπλαση, 2014
Οι λαμπάδες που επαναστάτησαν, Διάπλαση, 2014

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Το σταυροδρόμι των ψυχών*, 2009
Πόσο κοστίζει η βροχή;, 2010
Μερσέντες Χιλ, 2010
Οι αγγελιαφόροι του πεπρωμένου, 2011
Ο λύκος της μοναξιάς, 2011
Οι τρεις υποσχέσεις, 2012
Το σπίτι των σκιών, 2013
Το κελάρι της ντροπής, 2014
Τα δάκρυα του Θεού, 2015
Το μάτι του βοριά, 2015
Μάντεψε ποιος θα φύγει απόψε, 2015
Η γυναίκα της σοφίτας, 2015

Για παιδιά

- Ο Ελληνούλης, το χάρτινο καραβάκι*, 2011
Μπόνγκ, το θαρραλέο αεροπλανάκι, 2012

*Σε όλους αυτούς που πίστεψαν
στην ουτοπία της γήινης καθημερινότητας
και άφησαν στο περιθώριο το μεγαλείο
της αστρικής αθανασίας, χάνοντας την ευκαιρία
να σώσουν την ψυχή τους και το δικαίωμα
να είναι κοντά στον Θεό-πλάστη...*

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

1

ΕΚΕΙΝΟ ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ του Μάη του 1959 η Αργυρώ ξύπνησε με πολύ κακή διάθεση. Η κοιλιά της ήταν παραφουσκωμένη και ο καιρός που θα γεννούσε πλησίαζε. Ήταν οχτώ μηνών έγκυος. Όμως δεν ήταν και σίγουρη. Μπορεί να ήταν και παραπάνω. Μήπως είχε πάει ποτέ της σε γιατρό; Και τα τέσσερα παιδιά της τα ξεγέννησε η Μάρω, η μαμή του χωριού, και ήταν όλα υγιέστατα.

Ο Στρατής, ο άντρας της, επέμενε να μείνει στο σπίτι, όμως η γυναίκα αρνήθηκε και τον ακολούθησε όπως πάντα στο χωράφι. Θα έμεναν εκεί όλη μέρα, να ξεβοτανίσουν τη γη και να την προετοιμάσουν για τον καινούργιο σπόρο που θα δεχόταν. Πριν από τη δύση του ήλιου θα επέστρεφαν στο σπίτι τους, για να συνεχίσουν τα ίδια την επομένη.

Ο καιρός από το πρωί ήταν μουντός και αυτό της χαλούσε ακόμη περισσότερο τη διάθεση. Έξεψε τις δυο γελάδες του ο Στρατής στο κάρο και βοήθησε την Αργυρώ να ανέβει πρώτη. Αμέσως μετά ανέβηκε και η πρωτότο-

κη κόρη τους, η δεκαεννιάχρονη Τασούλα, ο αρραβωνιαστικός της ο Δημητρός, η δεκαεξάχρονη Πασχαλίτσα και η δεκατετράχρονη Πολυξένη. Την εφτάχρονη Κωστούλα την είχαν αφήσει στο σπίτι της θείας της της Κατίγκως, αδελφής του Στρατή. Ήταν πολύ μικρή ακόμη για να τους ακολουθήσει.

Η Αργυρώ, που είχε κλείσει τα τριάντα οχτώ πριν από μία εβδομάδα, είχε χάσει, όπως κι ο άντρας της, κάθε ελπίδα πως θα αποκοτούσαν τον πολυπόθητο γιο. Ο καημένος ο Στρατής, που ήταν τέσσερα χρόνια μεγαλύτερός της, το είχε πάρει πια απόφαση ότι η γυναίκα του ήταν κοριτσόμανα. Κι έτσι, όταν έμαθε για την καινούργια εγκυμοσύνη, της είπε να πάει στη Μάρω, τη μαμή, και να το ρίξει. Η Αργυρώ όμως, βαθιά θεοσεβούμενη γυναίκα, αρνήθηκε. Άρχισε, παρ' όλα αυτά, να κάνει βαριές δουλειές μέσα στο σπίτι, μπας και το θέλημα του Κυρίου ήταν να μην έρθει στον κόσμο αυτό το μωρό. Ο Κύριος όμως, καθώς φαίνεται, είχε διαφορετική γνώμη, γιατί το μωρό μεγάλωνε συνεχώς, κάνοντας τη μυτερή κοιλιά της να φαντάζει πιο μεγάλη από ποτέ.

Δύσκολα τα χρόνια εκείνα στο μικρό χωριό της Ηπείρου, κοντά στα Γιάννενα. Η οικογένεια του Στρατή Κόκκινου τα έφερνε βόλτα με το ζόρι. Είχαν ένα χωροφάκι που άλλοτε τους έδινε καρπούς και άλλοτε όχι. Όταν η σοδειά ήταν καλή, τότε φόρτωνε ο Στρατής το εμπόρευμα του στο κάρο και πήγαινε στη χώρα, δυο ώρες δρόμο από το χωριό, να το πουλήσει στους εμπόρους. Με τα χρήματα που έπαιρνε αγόραζε αρκετό λάδι, ζυμαρικά, γλυ-

κίσματα και άλλα πράγματα που δεν τα 'βρισκες στο χωριό. Ακόμη κι όταν τα κέρδη ήταν λίγα, ποτέ μα ποτέ δεν παρέλειπε να αγοράσει δώρο για τη γυναίκα του, άλλοτε ένα χάρτινο κολιέ κι άλλοτε μια πολύχρωμη μαντίλα ή κανένα ξύλινο εικόνισμα, που το 'βαζε πάνω από το τζάκι του πετρόχτιστου σπιτιού τους, μεγαλώνοντας τη συλλογή της. Όμως και για τις κόρες του φρόντιζε να έχουν ξεστά ρούχα και γερά παπούτσια.

Η Αργυρώ, παρ' όλες τις δυσκολίες, ποτέ δεν παραπονήθηκε. Ίσα ίσα, θεωρούσε τον εαυτό της τυχερό που είχε πάρει άντρα προκομμένο και δουλευταρά όπως ο Στρατής.

«Τι έχεις σήμερα;» τη ρώτησε η Τασούλα σαν έμεινε αμίλητη πάνω από δεκαπέντε λεπτά η Αργυρώ.

«Τι να 'χω, θυγατέρα; Τίποτε. Θα φταίει ο καιρός... ή και το όνειρο που 'δα ψες».

«Ποιο όνειρο, καλέ μάνα;»

Το βλέμμα της Αργυρώς ζωντάνεψε ξαφνικά.

«Να, είδα ψες βράδυ πως είχα χαθεί, λέει, σ' ένα δάσος. Έβρεχε και ήμουν σκιασμένη. Τότε φάνηκε ξαφνικά ένας καλόγερος και μου 'πε να μη σκιάζομαι. Μετά μου 'δειξε τον δρόμο. Τον ρώτησα κι εγώ ποιος είναι, για να τον φχαριστήσω, κι εκείνος μου 'πε ότι ήταν ο Αϊ-Αντώνης και πως σύντομα θα γεννούσα γιο. Να μου τον τάξεις, είπε, και χάθηκε σαν αερικό».

Ο Στρατής έβαλε τα γέλια.

«Καλό το χωρατό του Αϊ-Αντώνη, βρε γυναίκα, όμως εσύ μόνο θηλυκά γεννάς. Να 'ναι ευλογημένα τα κορίτσια μου, και ούτε με νοιάζει, σαν θες να μάθεις. Καθώς

φαίνεται, το 'χεις μαράζι, γι' αυτό είδες τούτο τ' όνειρο».

«Μη βλασφημάς, Στρατή», του 'πε η γυναίκα του και σιώπησε, μέχρι που φτάσανε στο χωράφι.

Ήταν εννιά το πρωί. Άρχισαν οι γυναίκες το ξεβοτάνισμα, ενώ ο Στρατής με τον Δημητρό σκάλιζαν τη γη, για να δεχτεί τον καινούργιο σπόρο που θα βλαστούσε το καλοκαίρι. Λίγη ώρα αργότερα τα σύννεφα άρχισαν να πυκνώνουν όλο και πιο πολύ κι ένα σμάρι πουλιών πέταξε τόσο χαμηλά, που σχεδόν άγγιξαν τα κεφάλια τους.

«Μπα, δεν τη γλιτώνουμε τη βροχή», είπε ο Δημητρός. «Τσάμπα πάει η μέρα».

«Σαν να 'χεις δίκιο, Δημητρό», του είπε ο πεθερός του. «Άδικα ήρθαμε».

Εκείνη τη στιγμή η Αργυρώ διπλώθηκε στα δύο και ένα υπόκωφο βογκητό βγήκε από το στόμα της.

«Τι είναι, καλέ μάνα;» ρώτησε η Τασούλα αλαφιασμένη.

«Τασούλα, μου φαίνεται πως γεννάω. Σύρε και πες στον Δημητρό να στρώσει τον μουσαμά που έχουμε στο κάρο καταγής, γιατί δε θέλω να γεννήσω στα χώματα».

«Να φύγουμε για το χωριό αμέσως», της είπε η κόρη της, ενώ τη βοηθούσε να σταθεί στα πόδια της.

«Δεν προλαβαίνω. Νιώθω κιόλας το κεφάλι του παιδιού να κατεβαίνει. Μη χολοσκάς για μένα. Θα γεννήσω μόνη μου. Δε θα 'ναι δα η πρώτη φορά».

Ο Στρατής με τον Δημητρό, που κατάλαβαν πως κάτι συνέβαινε, πλησίασαν ανήσυχοι.

«Μου 'πες πως γεννάς τον άλλο μήνα, βρε γυναίκα. Αλλιώς θα σ' άφηνα στο σπίτι».

«Έκανα λάθος, καθώς φαίνεται. Καλύτερα να λευτερωθώ πιο νωρίς», είπε κρατώντας την κοιλιά της και πήγε κοντά στο κάρο, όπου η κόρη της είχε στρώσει τον μουσαμά.

Εκείνη τη στιγμή οι πρώτες σταγόνες της βροχής έπεσαν πάνω στο σκαμμένο από τον ήλιο πρόσωπό της.

«Αυτό δα μας έλειπε», είπε η Τασούλα.

Η Αργυρώ θυμήθηκε το όνειρο που είχε δει και πήρε κουράγιο. Αν ο άγιος της είχε τάξει πως θα γένναγε γιο, δεν υπήρχε λόγος να φοβάται. Όλα θα πήγαιναν κατ' ευχήν.

Οι άντρες με τα δυο μικρότερα κορίτσια απομακρύνθηκαν και η Τασούλα τη βοήθησε να βγάλει το λερωμένο από τα σπασμένα νερά εσώρουχό της. Μετά η Αργυρώ ξάπλωσε ανάσκελα και άνοιξε τα πόδια της, ενώ η βροχή άρχισε να δυναμώνει.

«Πάγαινε, κόρη μου», της είπε. «Θα τα καταφέρω...»

«Τι λες, μάνα, τώρα; Δε σ' αφήνω μόνη σου. Εδώ θα 'μαι, να σου κρατάω το χέρι».

Η αγωνία της Αργυρώς κράτησε πολύ λίγο. Πες οι προηγούμενες γέννες, πες η κατασκευή της λεκάνης της, πες ήταν θέλημα Θεού, αυτή τη φορά γέννησε πιο εύκολα από τις άλλες φορές. Την ώρα που ξεπρόβαλλε το κεφαλάκι του μωρού, η βροχή δυνάμωσε ακόμη πιο πολύ και μια αστραπή διέσχισε τον ουρανό απ' άκρη σ' άκρη, αφήνοντας λίγα δευτερόλεπτα αργότερα το δυνατό μπουμπουνητό της.

«Έλα, αδελφούλα, βγες επιτέλους», είπε η Τασούλα καθώς πρόβαλαν και οι ώμοι του μωρού, ενώ η μάνα της έσφιγγε τα δόντια για να μην ουρλιάξει.

Σε πέντε λεπτά το σωματάκι του μωρού είχε προβάλει,

πασαλειμμένο αίματα και υγρά, που η δυνατή βροχή ξέπλυνε μονομιάζ. Η Τασούλα το σήκωσε. Και τότε, ξαφνικά, άρχισε να τσιριζεί.

«Είναι καλά το παιδί;» ρώτησε ξεψυχισμένα η μάνα της.

Η Τασούλα, παρατώντας το μωρό κάτω, έτρεξε προς τη μεριά των άλλων, που περίμεναν υπομονετικά δίπλα στα ζώα.

«Πατέρα, πατέρα, τάξε μου!» είπε φουριόζα και του έδωσε ένα δυνατό φιλί στο μάγουλο, παραξενεύοντάς τον, γιατί η πρωτότοκη κόρη του είχε κόψει εδώ και πολλά χρόνια τέτοιου είδους διαχύσεις.

«Τι είναι, Τασούλα;»

«Τάξε μου, σου λέω, τάξε μου!»

«Ωραία, σου τάζω».

«Γιος, πατέρα, η μάνα γέννησε αγόρι!»

Παραλίγο να πάθει συγκοπή ο καημένος ο Στρατής.

«Είσαι σίγουρη, θυγατέρα;»

«Μα τον Αϊ-Αντώνη που 'δε η μάνα στο όνειρό της! Αγόρι σου λέω!»

Όλη η οικογένεια έτρεξε προς το μέρος της Αργυρώς, που μόλις είχε κόψει με ένα μαχαίρι τον ομφάλιο λώρο και τον είχε δέσει σφιχτά στην κοιλιά του μωρού, ενώ το σκούπιζε με το φόρεμά της. Ο Στρατής, χωρίς να πει τίποτε, άρπαξε το νεογέννητο και το σήκωσε ψηλά, θέλοντας να βεβαιωθεί γι' αυτό το θαύμα. Η βροχή έπεσε ανελέητη στο δερματάκι του κι εκείνο, σαν να αφυπνίστηκε, έβγαλε μια δυνατή τσιρίδα.

«Σ' ευχαριστώ, άγιε μου», είπε σχεδόν κλαίγοντας.

«Ευλογημένο το όνομά σου. Σου τάζω τον γιο μου. Από σήμερα θα λέγεται Αντώνης. Αντώνης Κόκκινος», πρόσθεσε και έσφιξε με δύναμη τον μικρό στην αγκαλιά του. «Τι κάθεστε, μωρέ; Άντε, ανεβείτε όλοι στο κάρο και σκεπαστείτε με τον μουσαμά. Γυρίζουμε στο χωριό. Τρικούβερο γλέντι θα γενεί σήμερα!»

Λίγο πριν φτάσουν στο χωριό, ένας ολόλαμπρος ήλιος βγήκε και το τεράστιο ουράνιο τόξο πρόβαλε απ' άκρη σ' άκρη, βάφοντας με χρώματα τον ουρανό αλλά και τη διάθεση όλων.

«Δεν ξέρω γιατί, αλλά αυτό είναι καλό σημάδι», είπε ο Στρατής.

Μέχρι να βραδιάσει, είχαν μάθει όλοι οι χωριανοί τα ευχάριστα μαντάτα και είχαν μαζευτεί στο σπίτι του Στρατή για τις ευχές. Όλοι γνώριζαν τον καημό του και χάρηκαν πραγματικά. Ο Στρατής έσφαξε το ένα από τα τρία γουρουνία που είχε και έστησαν γλέντι που κράτησε μέχρι το πρωί. Η Αργυρώ, παρά τη μεγάλη χαρά της, έμεινε στο κρεβάτι αγκαλιά με τον γιο της. Ήταν η πρώτη φορά που συνέβαινε αυτό. Συνήθως λίγες ώρες μετά τη γέννα μπορούσε να περπατήσει. Έμεινε εκεί να χαζεύει τον μικρό και να παρακολουθεί το γλέντι από το παράθυρό της.

Ο γιος της είχε μαύρα πυκνά μαλλάκια, σκούρα καστανά μάτια με πράσινες πιτσιλιές, γενικά όμορφο προσώπακι και κορμάκι χωρίς ελαττώματα. Δεν έμοιαζε ούτε στον άντρα της ούτε στην ίδια. Και οι δύο τους είχαν ανοιχτόχρωμα μαλλιά και μάτια. Σε ποιον έμοιαζε ο Αντώνης της; Μετά θυμήθηκε τον καπετάν Μανολιό, τον παππού του

άντρα της από την Κρήτη, έναν λεβεντοάντρα που ερωτεύτηκε τη γιαγιά του Στρατή, τη Μαλάμω. Είχε έρθει να επισκεφτεί έναν φίλο του για λίγες μέρες και, σαν είδε τη Μαλάμω, έμεινε για πάντα εκεί. Η ίδια δεν είχε προλάβει να τον γνωρίσει, όμως θυμόταν τη μία και μοναδική φωτογραφία που φύλαγε η κουνιάδα της στο σεντούκι του σπιτιού. Ναι, φτυστός ο καπετάν Μανολιός ήταν. Τον λέγανε «καπετάνιο» γιατί είχε κάνει στα βαπόρια για λίγα χρόνια, όμως κουράστηκε και τα παράτησε.

Χάιδεψε τα μαύρα μαλλάκια του μωρού, ενώ αυτό κοιμόταν αμέριμνο στην αγκαλιά της.

Την επομένη η Αργυρώ ξύπνησε με πυρετό. Φώναξαν τη Μάρω, τη μαμή, μια και γιατρός στο χωριό δεν υπήρχε. Η μαμή είπε ότι είχε κρυώσει και παρήγγειλε της Τασούλας να ετοιμάσει ζεστή σούπα. Τρεις μέρες μετά ο πυρετός δεν έλεγε να πέσει, παρά τα μύρια γιατροσόφια της κυρα-Μάρως. Στο τέλος η Αργυρώ λιποθύμησε και τότε ο Στρατής έξεψε το κάρο να την πάνε στα Γιάννενα. Όταν έφτασαν, την πήγαν στον μοναδικό γυναικολόγο. Εκείνος, σαν την είδε, κούνησε το κεφάλι του απελπισμένος.

«Γιατί αργήσατε τόσο πολύ να τη φέρετε;» ρώτησε τον Στρατή. «Η γυναίκα σου πεθαίνει, το ξέρεις;»

Ο Στρατής γλόμιασε, τον έπιασε ζάλη. Κάθισε σε μια καρέκλα, ενώ η Τασούλα άρχισε να κλαίει με λυγμούς στο στήθος του Δημητρώ.

«Σώσ' τη, γιατρέ, και θα σου δώσω όλο το βιος μου», είπε σχεδόν τραυλίζοντας ο άντρας. «Δεν έχω πολλά, όμως κάτι είναι...»

«Θα κάνω ό,τι μπορώ, αν και γνώμη μου είναι ότι πρέπει να τη μεταφέρουμε στο νοσοκομείο στη Θεσσαλονίκη. Όμως φοβούμαι ότι θα χάσουμε πολύτιμο χρόνο», είπε καθώς της έμπηγε τη βελόνα με τον ορό στο χέρι.

Μέχρι να 'ρθει το ξημέρωμα η Αργυρώ άφησε την τελευταία της πνοή, δίχως να ξαναβρεί τις αισθήσεις της. Ο Στρατής, που στιγμή δεν έπαψε να της κρατάει το χέρι, κατέρρευσε, ενώ η Τασούλα άρχισε να ουρλιάζει σαν τρελή.

«Μάνα... πού πας, μάνα μου; Δε σκέφτηκες τα παιδιά σου... τον γιο σου, που δεν πρόλαβες να χαρείς... Αχ, μάνα μου, γύρνα πίσω και δε θα αντιμιλήσω ποτέ ξανά κι ούτε ένα ποτήρι δε θα σ' αφήσω να πλύνεις. Σήκω, μάνα... σήκω...»

Συνέχισε έτσι το μοιρολόι, μέχρι που έφτασαν πίσω στο χωριό, γύρω στις πέντε το απόγευμα.

«Σηκωθείτε, χωριανοί...» άρχισε να φωνάζει δυνατά κλαίγοντας, με το που αντίκρισε τα πρώτα σπίτια. «Πάει η μάνα μου η Αργυρώ. Χάθηκε, πέθανε... Έχασα τη μάνα μου!»

Οι χωριανοί ξεσηκώθηκαν από τις φωνές και βγήκαν στον δρόμο. Όταν κατάλαβαν τι είχε συμβεί, ακολούθησαν το κάρο. Μέχρι να φτάσουν στο σπίτι, είχε μαζευτεί από πίσω του όλο το χωριό. Το δυσάρεστο νέο είχε αγγίξει τις καρδιές όλων. Την αγαπούσαν την Αργυρώ και παίνευαν τη νοικοκυροσύνη της, την καλοσύνη, τους γλυκούς της τρόπους. Δεν είχε ανταλλάξει ποτέ άσχημη κουβέντα με κανέναν, δεν είχε εχθρούς, δεν ήξερε τι πά' να πει κουτσομπολιό.

Ο Στρατής ούτε να κλάψει δεν μπορούσε. Κάθισε εκεί δίπλα της στο νεκροκρέβατο, φροντίζοντας να ξεσκεπάσει το πανιασμένο πρόσωπό της από τα φρέσκα λουλούδια που έριχναν πάνω της. Ήταν τόσο ήρεμος, που σε τρώμαζε. Τα κορίτσια κάθονταν κι εκείνα δίπλα της και μοιρολογούσαν όλη την ώρα. Πιο πολύ την έκλαψε η Τασούλα. Τώρα, ως πρωτότοκη, έπρεπε να την αντικαταστήσει. Να φροντίσει τα μικρότερα αδέρφια της. Πιο πολύ, όμως, της είχε στοιχίσει που τόσα χρόνια έβγαζε γλώσσα και δε βοηθούσε τη μακαρίτισσα όσο έπρεπε στις δουλειές, ώσπου το σώμα της κουράστηκε πια και την πρόδωσε. Είχε βάλει και η ίδια το χεράκι της σε αυτό τον θάνατο, έτσι σκεφτόταν.

Αφού την έθαψαν και γύρισαν στο σπίτι, ο Στρατής κλείστηκε στην κάμαρή τους, αρνούμενος να δει τον γιο του.

«Όση χαρά μου έδωσε με τη γέννησή του, τόση λύπη έσπειρε με τον θάνατό της. Καλύτερα να μην είχε γεννηθεί ποτέ. Καλύτερα τα κορίτσια. Δε θέλω να τον δω. Πάρτε τον απ' εδώ», είπε και κλείστηκε στον εαυτό του.

Η Τασούλα ανέλαβε προσωπικά τον αδελφό της σαν να ήταν δικό της παιδί. Τον μετέφερε στο δωμάτιο που μοιραζόταν με τις αδελφές της, δίνοντας εντολή να μην τον βγάζουν από κει όταν βρισκόταν στο σπίτι ο πατέρας.

Ο Στρατής βυθίστηκε σε ένα πένθος περίεργο. Από χαρούμενος άντρας και κουβαλητής έγινε σκυθρωπός και αδιάφορος. Αντί να πηγαίνει στο χωράφι, άραζε στον καφενέ του χωριού πίνοντας ρακί όλη την ώρα. Μετά με μπερδεμένο βήμα γύριζε στο σπίτι και έπεφτε για ύπνο. Τίποτε δεν τον ενδιέφερε πια.

Ο Δημητρός μαζί με την Τασούλα ανέλαβαν να προστατέψουν την οικογένεια. Έναν χρόνο μετά παντρεύτηκαν και μετακόμισαν στο σπίτι του, δυο βήματα πιο πέρα, παίρνοντας μαζί τους τον Αντώνη. Τα του σπιτιού ανέλαβε η δευτερότοκη, η Πασχαλίτσα, υπό την επίβλεψη της Τασούλας, που είχε πάντα τον νου της.

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ τον θάνατο της Αργυρώς, εκείνο το κυριακάτικο πρωινό έβρεχε ασταμάτητα, λες και είχαν ανοίξει οι καταρράκτες του ουρανού. Η Τασούλα, έγκυος στο πρώτο της παιδί, ήταν στον τελευταίο μήνα, πράγμα που δυσκόλευε πολύ τις κινήσεις, αλλά και επηρέαζε τη διάθεσή της. Είχε βάλει πάνω της τριάντα ολόκληρα κιλά και δεν έβλεπε την ώρα να λευτερωθεί και να της κοπεί αυτή η καταραμένη όρεξη, που δεν έλεγε να σταματήσει από την ώρα που είχε συλλάβει. Για τρεις έτρωγε πια η Τασούλα και, παρόλο που δεν υπήρξε ποτέ της κοκέτα, η εμφάνισή της είχε αρχίσει να την ανησυχεί.

Σηκώθηκε με αργές κινήσεις από το κρεβάτι της και κρατώντας τη θεόρατη κοιλιά της πήγε στην κουζίνα να ψήσει καφέ. Ο Δημητρός, όπως πάντα, είχε πάει στον καφενέ να τα πει με τους φίλους του, κάτι που συνήθιζε να κάνει μετά τον εκκλησιασμό. Είχε αρχίσει να φιλοπίνει, κι αυτό την ενοχλούσε, γιατί φοβόταν μη μοιάσει στον πατέρα της, που δυο χρόνια τώρα είχε γίνει μόνιμος επισκέπτης του καφεναείου.

Άκουσε τα μπουμπουνητά και κατσούφιασε περισσότερο. Οι αστραπές, οι βροντές, η βροχή της θύμιζαν πάντα τη συγχωρεμένη τη μάνα της.

Ήταν μόνη της. Ακόμη κι η Πασχαλίτσα δεν την επι-

σκεπτόταν πια τόσο συχνά όσο παλιά, εδώ και έξι μήνες, από τότε που παντρεύτηκε. Τυχερή ήταν η Πασχαλίτσα. Την ερωτεύτηκε ο δάσκαλος του χωριού, ένα λεβεντόκορμο παλικάρι που ήρθε λίγο μετά τον θάνατο της μάνας τους στο χωριό. Πέρυσι αρραβωνιάστηκαν και πριν βγει ο χρόνος παντρεύτηκαν, γιατί ο Γιώργης πήρε μετάθεση στα Γιάννενα και δεν ήθελε με τίποτε να αφήσει μόνη της την Πασχαλίτσα. Έμειναν πίσω οι δύο άλλες αδελφές να προσέχουν τον πατέρα τους.

Ζέστανε το γάλα του μικρού Αντώνη. Σε λίγο θα τον ξυπνούσε, αν και της έκανε εντύπωση που δεν ήταν ήδη ανάμεσα στα φουστάνια της. Οι χοντρές σταγόνες της βροχής προσγειώθηκαν στο παραθύρι της κουζίνας κι η Τασούλα αναστέναξε. Πάντα φοβόταν μήπως γεννήσει μέρα βροχερή και πεθάνει όπως η μάνα της. Κούνησε το κεφάλι να διώξει τις σκιές που το βάραιναν και έριξε μια ματιά έξω, να βεβαιωθεί ότι είχε μαζέψει χθες όλα τα ρούχα της μπουγάδας. Παραλίγο να της φύγει το ποτήρι με το γάλα από το χέρι. Ο Αντωνάκης, στη μέση της αυλής, φορώντας μόνο μια φανελίτσα και με τα χέρια ψηλά στον ουρανό, είχε σκάσει στα γέλια, ενώ βρεχόταν για τα καλά.

Η Τασούλα παράτησε το γάλα και βγήκε όσο πιο γρήγορα επέτρεπε η κατάστασή της έξω στην αυλή.

«Για όνομα του Θεού, Αντωνάκη, τι κάνεις εδώ; Δε βλέπεις ότι βρέχει; Γιατί βγήκες έξω, παιδί μου;»

«Νερό, νερό... Όμορφα είναι», είπε ο μικρός και άρχισε να χοροπηδάει στις λάσπες στριγκλίζοντας χαρούμενα.

Η Τασούλα του έδωσε ένα ελαφρό χτύπημα στον πισι-

νό και μετά τον τράβηξε με το ζόρι μέσα στο σπίτι. Ο μικρός, χωρίς να ενοχληθεί από το μάλωμα, άρχισε να ουρλιάζει επιμένοντας πως θέλει να βγει έξω.

«Αυτό να το ξεχάσεις. Αυτό δα μας έλειπε τώρα, ν' αρρωστήσεις και να τρέχουμε στους γιατρούς στη χώρα!»

Ο μικρός, χωρίς να δώσει προσοχή στα λόγια της, άρχισε να κλαίει δείχνοντας την πόρτα. Είδε κι έπαθε να τον ηρεμήσει η αδελφή του, προσπαθώντας να τον πείσει ότι αυτό που ζήτηγε ήταν κακό.

Όταν γύρισε ο Δημητρός, δυο ώρες μετά, ο μικρός έκλαιγε ακόμη. Παραξενεμένος εκείνος τον πήρε αγκαλιά και ζήτησε εξηγήσεις από τη γυναίκα του. Το παιδί σπάνια έκλαιγε κι αυτό κράταγε ελάχιστα, ενώ τώρα είχε πλαντάξει στο κλάμα.

«Μα τι έγινε εδώ; Τον χτύπησες; Τι έκανε;»

«Όχι δα και να τον χτυπήσω! Δεν ξέρω τι έπαθε. Τον βρήκα γυμνό στη βροχή και από την ώρα που τον πήρα μέσα δε σταμάτησε να κλαίει».

«Μήπως πονάει;»

«Ξέρω 'γώ; Άσε με, καημένε Δημητρό, και έχω το δικό μου πρόβλημα...»

Μόνο μόλις σταμάτησε η βροχή λίγο αργότερα ο μικρός ηρέμησε. Τόση ώρα είχε κολλήσει στο τζάμι, να κοιτάζει τις χοντρές σταγόνες να το χαστουκίζουν.

Το γεγονός θα είχε περάσει απαρατήρητο, αν λίγο καιρό αργότερα ο μικρός δεν έκανε το ίδιο ακριβώς πράγμα. Βγήκε χωρίς να τον πάρουν είδηση έξω στη βροχή και ποιος ξέρει πόση ώρα θα έμενε αν δεν τον έβλεπε ένας

γείτονας. Η Τασούλα, που μόλις είχε γεννήσει, ήταν απασχολημένη με την κόρη της και ο Δημητρός έλειπε στα χωράφια. Με το που τον έμπασαν στο σπίτι, άρχισε να ουρλιάζει σαν σειρήνα πριν από τον βομβαρδισμό και δε σταμάτησε παρά μόνο όταν σταμάτησε η βροχή.

Την τρίτη φορά βεβαιώθηκαν ότι το παιδί είχε κάτι σαν ψύχωση με τη βροχή, και όποτε έβρεχε, κλείδωναν όλες τις πόρτες και τον μάντρωναν στην κουζίνα. Ο Αντωνάκης, όταν κατάλαβε ότι οι τσιρίδες του δεν έπιαναν, τις έκοψε. Δεν έκοψε όμως και την προσφιλή του συνήθεια να κάθεται στο παραθύρι μέχρι να σταματήσει η βροχή, πάντα εκστασιασμένος μα και θλιμμένος.

ΣΤΑ ΠΕΝΤΕ ΤΟΥ χρόνια ο Αντωνάκης ήταν ένα παιδάκι με γεροδεμένο κορμί, πυκνά μαλλιά, καστανά μάτια με πρασινωπές πιτσιλιές και όμορφα αστραφτερά δόντια, που έσφυζε από ζωή και έτρεχε πάνω κάτω, παίζοντας πότε τον καουμπόη με ξύλινα πιστόλια και πότε τον ποδοσφαιριστή με μια μπάλα από κουρέλια. Η Τασούλα, που είχε γεννήσει και δεύτερη κόρη, δεν έπαυε να τον καμαρώνει κρυφά και να χαίρεται τη ζωντάνια του.

Ένιωθε μεγάλη αγάπη για τον αδελφό της και του 'χε αδυναμία. Γι' αυτήν δεν ήταν ο μικρός της αδελφός, αλλά ο μεγάλος της γιος. Ο Αντωνάκης τη φώναζε «τατά», κάπι σαν μαμά, και τον Δημητρώ «θείο». Δεν είχε καταλάβει ακόμη ότι δεν είχε μάνα και ποιος ήταν ο πατέρας του.

Ο πατέρας του... Στα πέντε αυτά χρόνια ζήτημα αν τον είχε δει τρεις φορές, κι αυτές τυχαία. Σπάνια ερχόταν ο Στρατής στο σπίτι της Τασούλας, κι όταν αυτή πήγαινε να τον επισκεφθεί, δεν έπαιρνε ποτέ μαζί της τον μικρό. Περίμενε από τον πατέρα της να της το ζητήσει αυτός. Όμως ο Στρατής φαίνεται ότι είχε θάψει τον γιο του μαζί με τη γυναίκα του. Άραγε θυμόταν ότι υπήρχε; Έτσι σουρωμένος όπως ήταν, ξεχνούσε και το όνομά του. Τουλάχιστον ήταν ήσυχος. Δεν είχε ξεσπάσματα, δεν ενοχλούσε κανέναν, δεν τους έκανε ρεζίλι. Κύριος έφευγε, με την πλάτη

στητή, και κύριος ερχόταν πίσω παραπατώντας. Τον είχε συνηθίσει πια όλο το χωριό. Τόσο πολύ, που αν πήγαινε με ίσια και σταθερά βήματα, όλοι απορούσαν.

Η Πασχαλίτσα είχε αποκτήσει κι αυτή μια κόρη και την προηγούμενη χρονιά είχαν παντρεύει και την Πολυξένη με έναν αξιωματικό του στρατού, που τον γνώρισε σε μια από τις επισκέψεις της στα Γιάννενα, στην αδελφή της. Είχε μείνει πια στο πατρικό μόνο η δωδεκάχρονη Κωστούλα να φροντίζει τον πατέρα με μια στοργή και μια αφοσίωση που τους είχε αφήσει όλους άφωνους. Αλλά και ο Στρατής την υπεραγαπούσε. Ήταν το αποκούμπι του, η παρειτσα του, όταν, αποκαμωμένος από το πιοτί, γύριζε στο σπίτι, ελπίζοντας να βρει την Αργυρώ του να τον περιμένει. Της έμοιαζε πολύ της συγχωρεμένης η μικρή του κόρη. Ίσως γι' αυτό της είχε τόση αδυναμία.

Η ζωή στο χωριό κυλούσε σε μια ατέλειωτη ρουτίνα. Κάθε μέρα ήταν ακριβώς παρόμοια με την προηγούμενη. Μόνο οι Κυριακές και το χτύπημα της καμπάνας σε κάθε γιορτή τους θύμιζαν ότι ήταν μια διαφορετική μέρα. Καθώς όμως τα χρόνια περνούσαν, άρχισαν οι πρώτες ενοχλήσεις στο συκώτι του Στρατή. Σηκωτό τον πήγαν ένα βράδυ στη χώρα. Έγιναν οι απαραίτητες εξετάσεις κι ο γιατρός ήταν κατηγορηματικός.

«Η κόβεις το ποτό ή πεθαίνεις. Εσύ αποφασίζεις», του είπε όσο πιο αυστηρά μπορούσε.

«Κόφ' το πια, πατέρα», του είπε αγανακτισμένη η Πασχαλίτσα. «Δέκα χρόνια τώρα μεθοκοπάς. Φτάνει πια. Η μάνα έφυγε, και όσο κι αν πίνεις, δε θα γυρίσει».

«Δίκιο έχει η Πασχαλίτσα», του είπε η Πολυξένη, που περίμενε το δεύτερο παιδί της. «Τόσα εγγόνια σε περιμένουν κι εσύ ούτε που τα γνωρίζεις».

Ο Στρατής δεν είπε τίποτε. Γύρισε στο σπίτι και άδειασε στην αυλή όσα μπουκάλια ρακί είχαν μείνει. Από κείνη τη μέρα ούτε που ξαναπάτησε στον καφενέ. Μόλις συνήλθε από την περιπέτεια της υγείας του και στάθηκε στα πόδια του, ζήτησε από τον Δημητρό να πάει μαζί του στα χωράφια. Δέκα χρόνια είχε να πατήσει εκεί το πόδι του. Με το που έφτασαν, πήγε και στάθηκε στο σημείο που είχε γεννήσει η Αργυρώ και έκανε τον σταυρό του. Εκεί την είχε δει για τελευταία φορά να στέκεται στα πόδια της.

Λίγο καιρό αργότερα έγιναν τα προξενιά. Η Ανθούσα ήταν μια τριαντατριάχρονη χήρα με δυο μικρά παιδιά. Ήταν από το διπλανό χωριό, όμως εγκαταστάθηκε στο σπίτι του με τέτοια άνεση, λες και ζούσε χρόνια εκεί. Ζήτησε αμέσως από τον άντρα της να το βάψουν και να πάρουν καινούργιο σαλόνι και κρεβατοκάμαρα. Ο Στρατής δεν της χάλασε το χατίρι. Τα τελευταία χρόνια οι σοδειές πήγαιναν πολύ καλά, περίσσευαν χρήματα. Έβαψαν το σπίτι με φωτεινά χρώματα, το στόλισαν με τα καινούργια έπιπλα. Η δεκαεφτάχρονη Κωσούλα, μη αντέχοντας αυτή την κατάσταση, πήγε να ζήσει στα Γιάννενα, στο σπίτι της Πολυξένης, και δύο μήνες μετά αρραβωνιάστηκε με έναν συνάδελφο του γαμπρού της.

Όταν έκοψε το ποτό ο Στρατής, η Τασούλα άρχισε να ελπίζει ότι επιτέλους ο πατέρας της θα αποκαθιστού-

σε τις σχέσεις του με τον δεκάχρονο γιο του. Εκείνος όμως δε ζήτησε και πάλι να τον δει. Επισκέφτηκε τον πατέρα της μαζί με τα παιδιά της αποφασισμένη. Πήγε και ο μικρός μαζί της. Τον κοίταξε ο Στρατής και δεν τον γνώρισε.

«Είναι ο Αντώνης, πατέρα», του είπε η Τασούλα.

«Τι κάνεις;» τον ρώτησε εκείνος χωρίς χαρά, δίχως να τον σφίξει στην αγκαλιά του, και αμέσως μετά το ενδιαφέρον του στράφηκε στις εγγόνες του. Η προσπάθειά της ήταν μάταιη. Ο μικρός είτε βρισκόταν εκεί είτε όχι ήταν το ίδιο.

Ο Αντώνης έφυγε πληγωμένος. Είχε μάθει βέβαια από καιρό ποιος ήταν ο πατέρας του, τι είχε συμβεί στη μάνα του και πόσο είχε πληγωθεί εκείνος, όμως περίμενε πως κάποια μέρα... Όμως, όχι, είχε κάνει λάθος. Από κείνη τη στιγμή συνειδητοποίησε ότι όχι μόνο δεν είχε μάνα, αλλά ούτε και πατέρα. Είχε βέβαια την αδελφή του, όμως στην πραγματικότητα αισθανόταν ολομόναχος. Ούτε οι δυο τρεις φίλοι που είχε στο χωριό μπορούσαν να καλύψουν αυτό το κενό στην ψυχή του.

Το πρώτο πράγμα που είχε κάνει η Ανθούσα μόλις εγκαταστάθηκε στο σπίτι ήταν να ξεκορεμάσει τη φωτογραφία της Αργυρώς από τον τοίχο, γεγονός που έκανε έξαλλη την Τασούλα. Τι να έλεγε όμως; Μπορούσε να πει κάτι; Ήταν η καινούργια νοικοκυρά και όριζε το σπιτικό της όπως επιθυμούσε. Όταν, δύο χρόνια μετά, γέννησε και τον γιο, η θέση της εδραιώθηκε περισσότερο, με τις ευλογίες του άντρα της.

2

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 1974 ήρθε στο χωριό ο Αριστείδης, ένας ξάδελφος του Δημητρώ που έλειπε σχεδόν τριάντα χρόνια στην Αμερική και είχε προκόψει. Έμεινε στο σπίτι τους και συμπάθησε πολύ τον Αντώνη. Είχε φύγει παλικάρι και τώρα κόντευε τα πενήντα. Είχε παντρευτεί σε μεγάλη ηλικία μια Πορτορικιά και είχε δύο μικρά παιδιά. Σχεδόν τον είχαν ξεχάσει όλοι, όταν μια μέρα εμφανίστηκε με μια βάλιτσα στο χέρι. Χάρηκε ο Δημητρός, χάρηκαν οι χωριανοί που κάποιος δικός τους είχε γίνει μεγάλος και τρανός στα ξένα.

Έσκαγε ο τζιτζικας εκείνο το μεσημέρι και η οικογένεια μόλις είχε τελειώσει το μεσημεριανό φαγητό. Χάιδεψε ο Αριστείδης το στομάχι του με ευχαρίστηση.

«Αυτό θα πει πατρίδα: Ό,τι τρως έχει γεύση. Οι ντομάτες είναι ντομάτες, ενώ στην Αμερική μόνο στο χρώμα θυμίζουν ντομάτες».

«Σου 'λειψε το χωριό σου ή μου φαίνεται;» τον ρώτησε ο Δημητρός.

«Εσύ τι λες;»

«Γιατί δεν ήρθε και η γυναίκα σου μαζί;»

«Είναι άρρωστη η μάνα της και έπρεπε να την προσέχει. Θα τη φέρω όμως. Να μεγαλώσουν λίγο και τα παιδιά. Ρε Αντώνη, δε μου φέρνεις ένα ποτήρι νερό;»

Σηκώθηκε ο Αντωνάκης πρόθυμος και του 'φερε κρύο νερό από το ψυγείο, ενώ ο Δημητρός πήγε να ψήσει καφέ.

Ήπια ο Αριστείδης νερό κι ύστερα κοίταξε τον νεαρό με προσοχή.

«Πολύ σε συμπάθησα εσένα. Είσαι καλό παιδί. Πώς τα πας με το σχολείο;»

«Ποιο σχολείο, κυρ Αριστείδη; Έπρεπε να σηκώνομαι από τις πέντε το πρωί κάθε μέρα για να είμαι στην ώρα μου στα Γιάννενα. Πέρασα τη δεύτερη γυμνασίου. Φέτος έμεινα στα αρχαία, στα λατινικά και στην ιστορία. Δεν έχω σκοπό να δώσω εξετάσεις ούτε να ξαναπατήσω εκεί. Πρέπει να βοηθάω τον γαμπρό μου στα χωράφια. Ίσως πάω στις αδερφάδες μου στη χώρα να δουλέψω εκεί».

«Πόσο είσαι τώρα;»

«Στα δεκαπέντε».

«Και τι δουλειά μπορείς να κάνεις;»

«Οποιαδήποτε δουλειά. Και χέρια έχω και πόδια. Ούτε είμαι τεμπέλης. Ξέρεις τι ιδρώτα ρίχνω στα κτήματα;»

«Δε μου λες, καφέδες μπορείς να σερβίρεις;»

Ο Αντώνης γέλασε, ενώ σχημάτιζε με το δάχτυλό του νοητούς κύκλους πάνω στο τραπέζι.

«Και γιατί να μην μπορώ; Κουλός είμαι;»

«Τι λες να 'ρθεις στην Αμερική να δουλέψεις για μένα;

Θα μείνεις σπίτι μου, τσάμπα φαγητό, τσάμπα ύπνος και ο μισθός στο χέρι».

Τα μάτια του μικρού φωτίστηκαν σαν αναμμένα κάρβουνα.

«Αλήθεια το λες; Έχω ακούσει ότι η Αμερική είναι χώρα μαγική!»

«Είναι μαγική».

Αμέσως το πρόσωπό του συννέφιασε. Άρχισε να σβήνει με μανία τους νοητούς κύκλους.

«Και πώς θα 'ρθω; Δεν έχω χρήματα...»

«Μη σκας γι' αυτό. Θα πληρώσω εγώ το εισιτήριό σου και θα κρατήσω τα χρήματα από τον μισθό σου. Αρκεί να συμφωνήσει ο πατέρας σου και να υπογράψει τα χαρτιά, γιατί είσαι ανήλικος».

«Αυτός όχι μόνο θα συμφωνήσει, αλλά θα χαρεί κιόλας. Βλέπεις, έτσι κι αλλιώς, από την ώρα που γεννήθηκα, για κείνον είμαι ένα βάρος, που δε βλέπει την ώρα να ξεφορτωθεί».

Ο Αριστείδης ξερόβηξε. Τα ήξερε όλα. Έκανε πως δεν άκουσε.

«Θα του μιλήσω εγώ αύριο κιόλας».

Ο Δημητρός, που είχε πάει στην κουζίνα να ψήσει τους καφέδες, μπαίνοντας εκείνη τη στιγμή κατάλαβε ότι κάτι σοβαρό συνέβαινε.

«Γιατί αυτά τα μούτρα, Αντώνη;» ρώτησε τον νεαρό.

Του εξήγησε ο Αριστείδης και ο Δημητρός συμφώνησε.

«Αν είναι να κάνει την τύχη του όπως εσύ, ξάδελφε, εγώ δεν έχω αντίρρηση. Έτσι κι αλλιώς στο σχολείο δε θέ-

λει να συνεχίσει. Καλύτερα εκεί, μαζί σου, να προκόψει».

Μίλησε ο Αριστείδης και με τον Στρατή κι εκείνος δεν έφερε καμία αντίρρηση.

«Αν είναι για το καλό του, να πάει», είπε.

Όμως η Τασούλα στενοχωρήθηκε πολύ. Μπορεί ο Αντώνης να ήταν ένα στόμα παραπάνω, όμως τον πόναγε όπως κανείς άλλος. Ο Δημητρός την έπεισε να σκεφτεί λογικά. Δέχτηκε κι εκείνη με βαριά καρδιά.

Λίγες μέρες μετά ο Αριστείδης έφυγε και έναν μήνα αργότερα τους ήρθε ένας φάκελος με το εισιτήριο και τα χαρτιά που έπρεπε να υπογραφούν. Ο Αντώνης την ίδια κιόλας μέρα πήγε στο σπίτι του πατέρα του. Ο Στρατής υπέγραψε αμέσως, αποφεύγοντας να τον κοιτάξει.

«Καλύτερα έτσι. Θα προκόψεις εκεί, θα γίνεις πλούσιος. Να, πάρε πέντε κατοστάρικα για το ταξίδι», του είπε και έβγαλε τα λεφτά από την τσέπη του.

Ήταν η πρώτη φορά που του έδινε λεφτά. Ποτέ του δεν είχε τόσα λεφτά ο Αντώνης δικά του. Δίστασε.

«Πάρ' τα, σου είπα», είπε απότομα και τα έχωσε στην τσέπη του παντελονιού του.

«Θέλω μια χάρη από σένα», είπε ο μικρός.

«Χάρη; Τι χάρη;»

«Θέλω τη φωτογραφία της μάνας, αυτήν που ξεκρέμασε η γυναίκα σου».

«Και δεν την παίρνεις, στην αποθήκη είναι».

Πήγε και βρήκε τη φωτογραφία με την παλιά κορνίζα πεταμένη σε μια γωνιά. Την πήρε και έφυγε χωρίς να γυρίσει πίσω το κεφάλι. Στο σπίτι την ξεσκόνισε, έτριψε

με λάδι το θαμπό ξύλο και μετά, αφού την κοίταξε αρκετή ώρα, την τύλιξε σε μια εφημερίδα και την έδεσε γύρω γύρω με σπάγκο. Η πρώτη αποσκευή ήταν έτοιμη.

Μάζεψε τα πράγματά του προσεκτικά σε μια μικρή πάνινη καρό βαλίτσα με υφασμάτινα λουριά, πήρε και το διαβατήριό του, που το 'χε φέρει πριν από δύο μέρες από τη χώρα ο Δημητρός, και μια εβδομάδα μετά αποχαιρέτησε όλους τους συγγενείς και φίλους. Η Τασούλα, που είχε σπαράξει στο κλάμα, είχε ετοιμάσει μια τσάντα με κεφτεδάκια, τυρί, ψωμί, ντομάτες, κρέας, φρούτα και του έδωσε χίλιες δραχμές για το ταξίδι. Έφυγε βράδυ από τα Γιάννενα με το λεωφορείο της γραμμής για την Αθήνα. Ταξίδεψε όλη νύχτα, κρατώντας σφιχτά τη φωτογραφία της μάνας του στην αγκαλιά και ελέγχοντας κάθε λίγο και λιγάκι αν ήταν το διαβατήριο στη θέση του με τις χίλιες πεντακόσιες δραχμές.

Έφτασε στην Αθήνα στις επτά το πρωί, θεονήσιτος, χωρίς να έχει κοιμηθεί λεπτό. Τελευταία στιγμή, ίσως από την ένταση, αρνήθηκε να πάρει την τσάντα με το φαγητό και τώρα το μετάνιωνε. Για καλή του τύχη συνάντησε έναν κουλουρά και αγόρασε πέντε σουσαμένια ζεστά κουλούρια και χόρτασε κάπως την πείνα του. Μετά ρώτησε πώς θα πάει στο αεροδρόμιο με το λεωφορείο. Το αεροπλάνο του έφευγε στη μία το μεσημέρι και του είχαν πει να είναι εκεί από τις έντεκα. Είχε χρόνο. Τρία λεωφορεία άλλαξε, κόντεψε να χαθεί, όμως έφτασε στο αεροδρόμιο στην ώρα του. Κούρνιασε σε μια γωνιά και περίμενε να πάει έντεκα. Κάποια στιγμή τον πήρε ο ύπνος. Ένω-

σε όμως κάτι ζεστό και υγρό στο μάγουλό του και ξύπνησε. Ένας σκύλος τον έγλειφε. Αλαφιασμένος σηκώθηκε και ρώτησε κάποιον τι ώρα ήταν. Δώδεκα και μισή. Τα 'χασε ο Αντώνης. Πώς θα έβρισκε το αεροπλάνο; Εκείνη τη στιγμή άκουσε από τα μεγάφωνα: «Ο Αντώνης Κόκκινος, επιβάτης για Νέα Υόρκη, να προσέλθει στην αίθουσα αναχωρήσεων».

Προχώρησε λίγο σαν χαμένος και μετά ρώτησε ένα ζευγάρι που ταξίδευε.

«Φωνάζουν το όνομά μου. Πού να πάω;»

Τελικά μπήκε στο αεροπλάνο αναποκοκκινισμένος από την αγωνία και μια κοπέλα με στολή τον έβαλε να καθίσει δίπλα σε μια χοντρή κυρία με τρία παιδιά που έκλαιγαν συνεχώς. Όταν ηρέμησε, άρχισε να παρατηρεί τον χώρο. Ποτέ του δεν είχε δει αεροπλάνο και του φαινόταν παράξενο που αυτό το πράγμα μπορούσε να πετάξει. Ευτυχώς, καθόταν στο παράθυρο και θα χάζευε τον κόσμο από ψηλά.

Το αεροπλάνο άρχισε να τροχοδρομεί και η κοπέλα με τη στολή του έδωσε τη ζώνη. Όταν απογειώθηκαν, έμεινε άλαλος να θαυμάζει τα σπίτια που όλο μικραίνουν, μικραίνουν, και μετά τα κομματάκια γης στη θάλασσα, ώσπου όλα χάθηκαν και από το τζάμι έβλεπε μόνο τεράστια άσπρα μπαμπάκια, σαν αυτά που μάζευαν στο χωριό. Περίμενε μήπως δει πάλι κανένα σπιτάκι, όμως εκτός από μπαμπάκια δεν είδε τίποτε άλλο.

Την προσοχή του τώρα τράβηξε το σερβίρισμα του φαγητού σε δίσκους που πρόσφεραν οι κοπέλες σε κάθε επι-

βάτη και αναρωτήθηκε πόσο να στοίχιζε το φαγητό. Κι αν ήταν ακριβό; Έπαιρναν, όμως, όλοι. Όταν η αεροσυνοδός πήγε να του δώσει το δικό του, αυτός αρνήθηκε και είπε πως δεν πεινάει. Εκείνη το πήρε πίσω κι ο Αντώνης έμεινε να κοιτάζει με την άκρη του ματιού του τη γυναίκα δίπλα του να τρώει με όρεξη το φαγητό της. Ένωσε τα άντερά του να γουργουρίζουν δυνατά. Θυμήθηκε τότε ότι είχε μείνει μισό κουλούρι στην τσέπη του σακακιού του. Το έβγαλε με τρόπο και άρχισε να το μασουλάει αργά.

Μετά το φαγητό τα φώτα έσβησαν και άρχισε να παίζει κινηματογράφος. Άλλο πάλι και τούτο! Σινεμά στο αεροπλάνο; Τέλειωσε το έργο, όλοι το 'ριξαν στον ύπνο, εκτός από το στομάχι του. Σηκώθηκε όσο πιο αθόρυβα μπορούσε να πάει στην τουαλέτα. Καθώς περνούσε μπροστά από τις κουζίνες του πληρώματος, είδε μια ψωμιέρα γεμάτη λαχταριστά ψωμάκια και αρπάζοντας κρυφά μερικά τα έχωσε στις τσέπες του. Μετά μπήκε στην τουαλέτα και τα έφαγε λαίμαργα. Γύρισε στη θέση του και κοιμήθηκε.

Ξύπνησε από κάτι φωνές. Από τα μεγάφωνα έλεγαν πως θα σερβίρουν πρωινό. Αρνήθηκε για άλλη μια φορά να πάρει τον δίσκο του.

«Μήπως είσαι άρρωστος;» τον ρώτησε γλυκά η κοπέλα που σέρβιρε. «Δεν ήπιες ούτε νερό. Θέλεις να σου φτιάξω τσάι;»

«Ναι», της είπε ψιθυριστά.

«Πόσο κάνει;» τη ρώτησε όταν το έφερε.

Το κορίτσι χαμογέλασε.

«Τίποτε, είναι στην τιμή του εισιτηρίου».

«Και το φαγητό;»

«Ναι, φυσικά», απάντησε και έφυγε, να συνεχίσει τη δουλειά της.

Ο Αντώνης τσατίστηκε με τον εαυτό του, ήταν όμως πολύ περήφανος για να ζητήσει τον δίσκο του.

Δύο ώρες μετά το αεροπλάνο έγλειψε τον διάδρομο του αεροδρομίου Κένεντι της Νέας Υόρκης. Μισή ώρα αργότερα, αφού είχε περάσει όλους τους ελέγχους, έβγαινε έξω, ψάχνοντας με αγωνία ανάμεσα στο πλήθος. Δεν είδε πουθενά τον Αριστείδη και τον έπιασε πανικός. Κι αν τον είχε ξεχάσει; Αν δεν τον ήθελε πια; Κάθισε σε μια μεριά, προσπαθώντας από τη μια να κατευνάσει την πείνα του και από την άλλη να μετριάσει τον πανικό του. Σαράντα λεπτά αργότερα είδε τον Αριστείδη να έρχεται προς το μέρος του φουριόζος.

«Εδώ είσαι, βρε Αντώνη, κι εγώ σε ψάχνω», του είπε και τον αγκάλιασε.

Παραλίγο να βάλει τα κλάματα.

«Νόμιζα ότι δε θα 'ρθεις».

«Άργησα λίγο, είναι η αλήθεια, όμως, ξέρεις, με το μαγαζί ξεχάστηκα. Πώς ήταν το ταξίδι; Έφαγες καλά;»

Ο Αντώνης ντράπηκε να του πει την αλήθεια.

«Δεν έφαγα πολύ, γιατί ζαλίστηκα».

«Πεινάς;»

«Ναι», είπε με λαχτάρα.

«Άντε, πάμε να φας σπίτι. Η γυναίκα μου μπορεί να είναι λίγο περίεργη, αλλά κάνει κάτι φαγητά μούρλια».

Μπήκαν στο αυτοκίνητο του Αριστείδη, μια παλιά

Mustang, που στον Αντώνη φάνηκε τεράστια. Καθώς πλησίαζαν προς την καρδιά της Νέας Υόρκης, τα κτίρια γίνονταν όλο και πιο ψηλά.

«Θα περάσουμε από το Μανχάταν και μετά θα πάμε στο Μπρονξ».

«Τι είναι αυτά;»

«Το Μανχάταν είναι η καρδιά της Νέας Υόρκης. Εκεί είναι όλα τα καταστήματα και ζούνε αυτοί που έχουν λεφτά. Εγώ μένω στο Μπρονξ, έξω από το Μανχάταν».

«Γιατί, εσύ δεν έχεις λεφτά;»

«Μωρέ, έχω, όχι όμως τόσα ώστε να ζω στο Μανχάταν. Θα μου πεις τώρα, γιατί ζω στο Μπρονξ, που μένουν οι Λατινοαμερικάνοι και οι μαύροι, και όχι στην Αστόρια, που μένουν Έλληνες...»

«Γιατί;»

«Να ρωτήσεις την Πορτορικάνα τη γυναίκα μου, την κυρία Ροζαλίτα. Θέλει, λέει, να ζει εκεί. Τέλος πάντων... Να, τώρα μπαίνουμε σ' αυτή την υπόγεια γέφυρα. Περνάμε το ποτάμι, ξέρεις. Μόλις βγούμε από δω, αρχίζει το Μανχάταν».

Με το που βγήκαν, ο Αντώνης είχε μείνει άλαλος να χαζεύει τα πελώρια κτίρια, άλλοτε πέτρινα και άλλοτε γυάλινα, τους πολύχρωμους περιέργους ανθρώπους, τις φανταχτερές βιτρίνες, τα τεράστια αυτοκίνητα, τα πράσινα πάρκα.

«Σ' αρέσει η Νέα Υόρκη;» τον ρώτησε ο Αριστείδης, που διασκέδαζε με την έκφραση του μικρού.

«Ποπό! Ποτέ μου δε φαντάστηκα ότι θα είναι έτσι.

Πόσο διαφορετική είναι η Αμερική! Δε θέλω να φύγω ποτέ από δω!»

«Μην το λες αυτό. Αν τη ζήσεις, τότε θα καταλάβεις ότι σαν την Ελλαδίτσα μας τίποτε».

«Μωρέ, σιγά μη συγκρίνω αυτό το πράγμα με το χωριό μου!»

«Και το χωριό είναι ωραίο...»

«Τι είναι αυτό;» ρώτησε ξαφνικά ο Αντώνης, δείχνοντας ένα πελώριο ασημένιο αυτοκίνητο με μαύρα τζάμια.

«Α, τη λιμουζίνα λες».

«Υπάρχουν τόσο μεγάλα αυτοκίνητα εδώ;»

«Αυτά τα αυτοκίνητα τα αγοράζουν μόνο οι πολύ πλούσιοι ή οι ηθοποιοί. Έχουν μέσα τηλεόραση, μπαρ με ποτά, και μέχρι να φτάσεις εκεί που θες, έχεις δει την ταινία σου πίνοντας το ποτό σου».

«Αλήθεια;» είπε με θαυμασμό. «Ωραίο πράγμα να είσαι πλούσιος. Έχεις κι εσύ τέτοιο αυτοκίνητο;»

«Μα εγώ δεν είμαι τόσο πλούσιος. Μπορώ να νοικιάσω όμως όποτε θέλω ένα και να κάνω τις βόλτες μου. Θα το κάνουμε μαζί».

«Θα το κάνεις αυτό για μένα;»

«Γιατί όχι; Αν το αξίζεις, πολλά θα κάνω για σένα».

Είχαν πια διασχίσει το Μανχάταν και κατευθύνονταν προς το Μπρονξ. Το τοπίο άρχισε να αλλάζει. Τα ψηλά κτίρια χαμήλωσαν, οι αστραφτερές βιτρίνες έγιναν μικρότερες και σκοτεινές, τα αυτοκίνητα μίκρυναν, οι καλοντυμένοι άνθρωποι αντικαταστάθηκαν με κάτι περίεργους μελαψούς τύπους που έμοιαζαν με αστείους ζητιάνους. Όμως

ο Αντώνης στιγμή δεν έπαψε να είναι ενθουσιασμένος. Τι κι αν υπήρχε τόσο μεγάλη αντίθεση; Γι' αυτόν όλα, άσχημα ή όμορφα, ήταν εξίσου ενδιαφέροντα και εντυπωσιακά. Καθώς διέσχιζαν έναν δρόμο, είδε κάτι αγόρια να παίζουν ένα περίεργο παιχνίδι με μια μπάλα, που την πέταγαν ψηλά σε ένα καλάθι που κρεμόταν από έναν στύλο.

«Τι κάνουν αυτοί εκεί;»

«Παίζουν μπάσκετ».

«Μπάσκετ; Τι είναι αυτό;»

«Α, δεν ξέρεις;»

«Όχι, εγώ ξέρω μόνο ποδόσφαιρο».

«Κάτι σαν ποδόσφαιρο είναι κι αυτό, μόνο που παίζεται με τα χέρια. Κάποια μέρα θα σου δείξω».

Τρία λεπτά μετά η παλιά Mustang παρκάριζε σε μια ξύλινη διπλοκατοικία με μικρή αυλή. Μια μελαψή, όμορφη γυναίκα άπλωνε έξω ρούχα.

«Αυτή είναι η Ροζαλίτα, η γυναίκα μου», είπε ο Αριστείδης. «Ε, Ροζαλίτα, ήρθαμε», της είπε σε μια γλώσσα που ο Αντώνης δεν κατάλαβε.

Η γυναίκα παρατήρησε το άπλωμα, έβαλε το ένα χέρι στη μέση και τους πλησίασε. Ο Αντώνης έμεινε έκθαμβος να την παρατηρεί. Είχε πλούσια μαύρα κυματιστά μαλλιά, μεγάλα καστανά μάτια, όμορφα χείλη και γεροδεμένο κορμί, με πλούσιο στήθος, που πεταγόταν από την μπλούζα της με αναίδεια.

«Τελικά τον κουβάλησες σπίτι μας. Πού θα μείνει τώρα; Μας περισσεύουν δωμάτια;» είπε θυμωμένη στον άντρα της.

«Θα κοιμάται στο σαλόνι».

«Και ποιος σου είπε ότι έχω όρεξη να βλέπω έναν άντρα να κοιμάται στο σαλόνι μου;»

«Παιδί είναι, Ροζαλίτα. Ούτε που θα μας ενοχλήσει».

«Εγώ έναν άντρα βλέπω», είπε εκείνη και μπήκε στο σπίτι χωρίς να καλωσορίσει τον Αντώνη.

Ο μικρός μπορεί να μην καταλάβαινε λέξη από την άγνωστη γλώσσα, όμως το 'νιωσε ότι η παρουσία του δεν ήταν τόσο επιθυμητή. Έσκυψε το κεφάλι και ακολούθησε τον Αριστείδη μέσα.

Δύο μικρά κοριτσάκια γύρω στα επτά και πέντε έτρεξαν να κρεμαστούν στην αγκαλιά του Αριστείδη. Τον φίλησαν αρκετές φορές και μετά εξαφανίστηκαν σε ένα δωμάτιο το ίδιο απρόσμενα όπως είχαν εμφανιστεί.

«Θύμωσε η γυναίκα σου μαζί μου;» ρώτησε ο Αντώνης διστακτικά.

«Μη δίνεις σημασία. Γυναίκα είναι και έχει τα νεύρα της. Την κουράζουν και τα παιδιά. Δεν είναι κακός άνθρωπος, λίγο νευρική είναι».

Ο Αντώνης περιεργάστηκε το σπίτι. Ήταν βαμμένο με τα πιο φωτεινά χρώματα που είχε δει ποτέ του. Ο ένας τοίχος κίτρινος, ο άλλος πορτοκαλί, με πράσινες και μπλε πόρτες. Κλαρωτά στρωσίδια στους καναπέδες, πολλά κάδρα με μελαψούς ανθρώπους να χορεύουν ή να δουλεύουν. Περιέργο σπίτι. Ήταν όμως άνετο και χαρούμενο.

«Λοιπόν, Αντώνη, θα κοιμάσαι σ' αυτόν τον καναπέ», είπε ο Αριστείδης, σηκώνοντας το κάθισμα του καναπέ και αποκαλύπτοντας τον αποθηκευτικό χώρο από κάτω.

«Εδώ μπορείς να βάλεις τα πράγματά σου. Απ' ό,τι βλέπω, δεν είναι πολλά και θα έχεις και περίσσιο χώρο».

Δεν το περίμενε αυτό. Στο χωριό είχε δικό του δωμάτιο. Μπορεί να ήταν μικρό, ήταν όμως πεντακάθαρο και αποκλειστικά δικό του. Δεν ήταν ότι τον ενοχλούσε που δεν είχε δικό του δωμάτιο, όσο ότι θα ένιωθε το βλέμμα αυτής της γυναίκας να τον παραμονεύει σε κάθε του κίνηση. Έπρεπε να είναι προσεκτικός και να μη δίνει δικαιώματα για παρατηρήσεις. Ήρθε να δουλέψει για μια καλύτερη ζωή και δε θα τον σταματούσε τίποτε. Όνειρό του ήταν να αποκτήσει πολλά λεφτά και να βοηθήσει τις αδερφάδες του, και κυρίως την Τασούλα.

«Δυστυχώς το σπίτι έχει μόνο δύο κρεβατοκάμαρες επάνω μαζί με την τουαλέτα. Όμως, όπως βλέπεις, το σαλόνι είναι τεράστιο και η κουζίνα επίσης. Αυτά τα σπίτια έχουν μεγάλα δωμάτια. Άντε να κάνεις ένα μπανάκι μέχρι να ετοιμαστεί το τραπέζι».

«Μπάνιο; Έκανα πριν φύγω από το σπίτι μου».

Ο Αριστείδης έβαλε τα γέλια.

«Κάθε πότε κάνεις μπάνιο;»

«Μια φορά τη βδομάδα. Κάθε Σάββατο».

«Εδώ όμως είναι Αμερική και κάνουμε κάθε μέρα μπάνιο».

«Κάθε μέρα; Και δε γδέρνεστε;»

Ξανάβαλε τα γέλια ο Αριστείδης.

«Όχι βέβαια. Το νερό είναι υγεία. Άντε, σύρε στο μπάνιο και πλύσου καλά, γιατί η Ροζαλίτα έχει περιέργη μύτη».

Μπήκε στο μπάνιο το αγόρι και έμεινε με το στόμα ανοιχτό. Η ροζ μπανιέρα με τις λουλουδάτες κουρτίνες ήταν τεράστια, όπως και όλος ο χώρος. Στο χωριό του, τον χειμώνα πλενόntonουσαν στη σκάφη μέσα στην κουζίνα και το καλοκαίρι στην αυλή με ένα λάστιχο.

Άφησε το ζεστό νερό να κυλήσει στο καλοσχηματισμένο κορμί του και μετά το έτριψε καλά με μια βούρτσα. Έψαξε για σαπούνι, αλλά δεν υπήρχε πουθενά. Μετά είδε διάφορα μεγάλα πλαστικά μπουκάλια πάνω σε ένα ράφι και άνοιξε το ένα διστακτικά. Μια υπέροχη μυρωδιά τρύπησε τα ρουθούνια του. Έριξε λίγο υγρό στο σώμα του κι αυτό άφρισε αμέσως. Άρχισε να σαπουνίζεται καλά, όταν ένωσε την παρουσία κάποιου μέσα στο δωμάτιο. Σκούπισε με τα χέρια τις σαπουνάδες από τα μάτια του και τότε διέκρινε τον Αριστείδη να τον κοιτάζει κρατώντας μια πετσέτα.

«Τα βρήκες όλα απ' ό,τι βλέπω», του είπε με ένα τεράστιο χαμόγελο. «Να, σου έφερα καθαρή πετσέτα».

Άφησε την πετσέτα και βγήκε έξω.

Ο Αντώνης ένωσε λίγο περιέργα. Ξεβγάλθηκε γρήγορα και μετά ντύθηκε με τα καθαρά ρούχα που είχε πάρει από τη βαλίτσα του.

Ούτε και την ώρα του φαγητού η Ροζαλίτα του έδωσε την παραμικρή σημασία. Μιλούσε συνεχώς με τον άντρα της και από τον τόνο της φωνής της κατάλαβε πως πρέπει να ήταν τσατισμένη. Έφαγε όλο το φαγητό του με το κεφάλι σκυμμένο. Δε γνώριζε τι ακριβώς έτρωγε, όμως ήταν πεντανόστιμο. Στο τέλος καθάρισε το πιάτο με το

ψωμί. Πεινούσε ακόμη, όμως ντροπέταν να το πει. Ύστερα, ήταν τόσο κουρασμένος.

«Νυστάζεις;» τον ρώτησε πατρικά ο Αριστείδης.

«Έεε... λιγάκι».

«Άντε, πήγαινε να κοιμηθείς. Έτσι κι αλλιώς εδώ χωρίς κοιμόμαστε όλοι. Αύριο πρωί πρωί έχει δουλειά».

Μέχρι να ακουμπήσει το κεφάλι του στον καναπέ τον είχε πάρει ο ύπνος. Εκείνο το πρώτο βράδυ στην Αμερική ονειρεύτηκε τη μάνα του. Την είχε ονειρευτεί κι άλλες πέντ' έξι φορές, όμως πάντα ήταν μια σκιά, μια απρόσωπη φιγούρα. Αυτή τη φορά την είδε πεντακάθαρα. Φορούσε ένα μπλε μακρύ φουστάνι και είχε τα ξανθά μαλλιά της πλεγμένα κοτσίδες. Κρατούσε μια αγκαλιά άσπρα λουλούδια και τα γαλάζια μάτια της τον κοίταζαν με τόση αγάπη. Πόσο όμορφη ήταν η μάνα του!

«Να ξέρεις ότι σ' αγαπώ, γιε μου», του είπε και του χάρισε ένα λουλούδι.

«Γιατί τότε μ' άφησες, μάνα;» τη ρώτησε.

«Δε σ' άφησα ποτέ. Πάντα είμαι πλάι σου, αγόρι μου».

«Μου λείπεις, μάνα», της είπε με παράπονο.

Η Αργυρώ του έδωσε ένα ακόμη λουλούδι.

«Πάντα θα είμαι πλάι σου. Κάθε φορά που θα βρέχει είναι γιατί θα σ' αγγίζω εγώ», είπε και εξαφανίστηκε.

«Μη φεύγεις, μάνα... Γύρνα πίσω... Μάνα...»

Εύπνησε λουσιμένος στον ιδρώτα. Για μια στιγμή τρόμαξε. Πού βρισκόταν; Μετά θυμήθηκε. Σκούπισε τον ιδρώτα και κοίταξε έξω από το παράθυρο. Ήταν ακόμη σκοτεινά. Έβαλε τα χέρια πίσω από το κεφάλι και

μετά σκέφτηκε το όνειρο. Η μάνα, ντυμένη όπως στη φωτογραφία, είχε έρθει να τον βρει. Πολλές φωτογραφίες δεν είχε η Αργυρώ από τα νιάτα της. Η φωτογραφία που είχε μαζί του ήταν ίσως η μοναδική. Η Τασούλα είχε πει ότι την έβγαλε όταν ήταν δεκαεφτά χρονών κοπελίτσα.

Σήκωσε τον καναπέ και έβγαλε το κάδρο. Το ξετύλιξε και άναψε το αμπαζούρ. Το όμορφο και καλοσυνάτο πρόσωπο της Αργυρώς του χαμογέλασε. Ένιωσε να παίρνει κουράγιο. Πόσο ήθελε να μπορούσε να κρεμάσει κάπου τη φωτογραφία της. Όμως, κι έτσι, μέσα στον καναπέ, θα την έβλεπε κάθε μέρα όποτε ήθελε. Τη φίλησε και την ξανατοποθέτησε ευλαβικά μέσα στον αποθηκευτικό χώρο. Τώρα μπορούσε να εξηγήσει γιατί του άρεσε τόσο πολύ η βροχή.

Ήταν εξίμισι όταν ο Αριστείδης ήρθε να τον ξυπνήσει. Ήπιαν μαζί καφέ και έφυγαν για το μαγαζί. Μετά από διαδρομή μισής ώρας έφτασαν στο μικρό Deli στην περιοχή Σαν-Νικολάν, βορειοδυτικά του Μανχάταν. Όπως του εξήγησε ο Αριστείδης, η περιοχή είχε πολλούς Έλληνες, όπως φυσικά και η Αστόρια. Είχε εκεί ένα Deli, δηλαδή κάτι σαν καφέ, που σέρβιρε και πρωινό και είχε και σάντουιτς. Το Deli ήταν ανοιχτό από τις επτάμισι μέχρι τις πέντε το απόγευμα, δηλαδή ώρες γραφείου και καταστημάτων. Είχε αρκετή πελατεία, αν σκεφτεί κανείς ότι τριγύρω υπήρχαν πολλά γραφεία και αρκετά καταστήματα. Πρωί πρωί έρχονταν οι αγουροξυπνημένοι υπάλληλοι να πάρουν τον καφέ τους ή να φάνε πρωινό και, φυσικά, το μεσημέρι να τσιμπολογήσουν κάποιο από τα πλούσια σά-

ντουιτς του μαγαζιού. Είχε, εκτός από ένα μικρό μπαρ, και πέντ' έξι τραπεζάκια.

Μπήκαν στο μαγαζί και δύο λεπτά αργότερα ήρθε και ο άλλος υπάλληλος. Πέταξε ένα γρήγορο καλημέρα και στρώθηκε στη δουλειά, ετοιμάζοντας σάντουιτς, ομελέτες και καφέ με ταχύτητα αστραπής. Ο Αντώνης έμεινε με το στόμα ανοιχτό. Μα πόσα χέρια είχε αυτός ο άνθρωπος; Δηλαδή, έτσι έπρεπε να δουλεύει κι εκείνος;

Ο Αριστειδης διάβασε τις σκέψεις του και χαμογέλασε.

«Αντώνη», του είπε, «για σήμερα δε θα κάνεις τίποτε. Θέλω να παρακολουθείς προσεκτικά τον Αμίρ, να δεις πώς δουλεύει. Είναι από το Σουδάν και είναι πολύ καλό παιδί. Σαν μάθεις λίγα αγγλικά, θα δεις πόσο θα τον συμπαθήσεις. Φτωχόπαιδο κι αυτό σαν και του λόγου σου. Τι λέω, όμως, τώρα! Εσύ είσαι πλούσιος μπρος σ' αυτόν. Τέλος πάντων. Κοίταξε να 'χεις τα μάτια σου ανοιχτά».

«Εντάξει, αφεντικό».

«Έτσι μπράβο».

Κάθισε ο Αντώνης δίπλα στον Αμίρ και δεν τον άφησε λεπτό από τα μάτια του, παρακολουθώντας κάθε του κίνηση. Μέχρι τις πέντε το απόγευμα είχε μάθει να αλλάζει τις κονσέρβες του καφέ στο μηχάνημα και να κόβει και να βουτυρώνει τα μεγάλα ψωμιά πριν τα γεμίσουν με τα διάφορα υλικά οι δύο άντρες. Μετά, πριν φύγουν, βοήθησε στο καθάρισμα του μαγαζιού.

Μπορεί να μην είχε κάνει πολλά πράγματα, όμως δεν είχε ξεκουραστεί ούτε λεπτό, που λέει ο λόγος. Γύρω στις οχτώ το Deli είχε γεμίσει ασφυκτικά από ανυπόμονους

ανθρώπους, που βιάζονταν να πάρουν τον καφέ και το κολατσιό τους πριν πιάσουν δουλειά. Ο Αριστείδης και ο Αμίρ δούλευαν σαν μηχανές, ενώ οι παραγγελίες έπεφταν βροχή. Ο μικρός είχε χάσει το κουράγιο του. Ποτέ του δε θα κατάφερνε να δουλέψει τόσο γρήγορα. Μετά τα πράγματα ησύχασαν, αλλά οι δύο άντρες συνέχισαν να ετοιμάζουν πολλά σάντουιτς και να τα στοιβάζουν το ένα πάνω στο άλλο. Γύρω στις δωδεκάμισι ο ίδιος πανικός επαναλήφθηκε, ακόμη πιο έντονος.

Όταν επέστρεψαν στο σπίτι κοντά στις εξίμισι το απόγευμα, ο Αντώνης αισθανόταν τόσο κουρασμένος, που έφαγε με το ζόρι. Λίγο μετά τις οχτώ τον πήρε ο ύπνος.

Δεκαετία '60, Ηπειρος. Η ζωή του Αντώνη Κόκκινου σημαδεύεται από μια άγρια καιταγίδα που ξεσπά την ημέρα της γέννησής του στη μέση ενός χωραφιού. Πρινιώσει το χάδι της εξασθενημένης μάνας, οι πρώτες σταγόνες που πέφτουν πάνω στο γυμνό, ματωμένο κορμάκι του τον σημαδεύουν για πάντα.

Από εκείνη τη στιγμή η μοίρα του γυρίζει την πλάτη. Τα πρώτα χρόνια του στο χωριό στιγματίζονται από περιφρόνηση και προβλήματα που δεν αρμόζουν σε ένα παιδί. Οι συνθήκες τον αναγκάζουν στα δεκαπέντε του να ξενιτευτεί στην Αμερική με έναν σκοπό: Να γίνει πλούσιος. Σύμφωνα αντιλαμβάνεται πως αν και δουλεύει σκληρά και κάτω από άθλιες συνθήκες, το όνειρό του να αποκτήσει λεφτά θα παραμείνει όνειρο. Ωστόσο, η γνωριμία του με μια πάμπλουτη αλλά πολύ μεγαλύτερή του γυναίκα θα τον βάλει στα καλά σαλόνια της Νέας Υόρκης. Από εκεί και μετά η ζωή του αλλάζει. Προς το καλύτερο ή το χειρότερο;

Ο Τόνι Ρεντ πλέον δεν έχει καμία σχέση με το αθώο παρελθόν του. Οι καταστάσεις τον μετατρέπουν σ' έναν στυγνό εκμεταλλευτή χωρίς έλεος για κανέναν. Το μόνο κοινό σημείο με εκείνο το αγνό ελληνόπουλο που άφησε πίσω του είναι ένα: Κάθε φορά που βρέχει βγαίνει έξω να δεχτεί τις σταγόνες στο κορμί του, νιώθοντας έτσι το χάδι της μάνας που δε γνώρισε ποτέ.

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 16144

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η